

มหาพนซู้

ฉบับวัดสันฐาน ต.ป่าตัน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง

ตุลาภรณ์ แสนปรน

ผู้ปริวรรต

นโม ตสสตุ คจฉนเต ภารทวาชो सो ओत्ससे ओजुत्तं อีสि ทิสวานะ ตं ภารทวาชो สมโมทि อีสिना มหา
ลำดัมธัมมเทศนามา ส่วนว่า ชุขกพรหมณ์ผู้ใหญ่ มั่นคืไต้ไฟตามหนทางอันพรานเจตบุตรต๋หากบอกกล่าวยังด้าน
ตัวครราวทางอันมีในกลางป่าใหญ่ พรหมณ์คืไต้ไฟตามมัดคคา มั่นคืไพรอดอาศรมบทปรากฏชื่ออจจัตระสี
มั่นคืมีใจยินดีปราโมช เหตุจกัหื้อแล้วคำปราโมชทุกประการ คืปฏิสันฐานจรรยาปราสรั้มแล้วใจเอ้าระสีว่า
กัจฉินุโกโต กุสล กัจฉินุโกโต อนามย์ กัจฉิอุญเจน ยาเปถสี มุลผลา ตหุ กัจฉิ ตุสา //

จ มกสา อับเปว สิริงส์ปภา วเนวาท มิคคา กิณณเ กัจฉิหิงสา ตาเปโส ซาแต่เจ้าระสี สภาวะหาพยาธิบ
ได้ ยังมีแก่เจ้าคู้อันชะรือ สภาวะหาทุกชะบไต้ยังมีแก่เจ้าคู้อันชะรือ เจ๊กคู้ยังค้อยเลี้ยงตนอยู่หื้อเปนไฟในป่าด้วย
อันแ่อล่ำแสวงหาหัวมันแลลูกไม้อันชะรือ หัวมันแลหัวชวากยังได้มากคืสันอันชะรือ เหลือกแลยุงบินยะไยงุน้อย
งูใหญ่ทั้งหลายคืบมาราวิหิงสาแก่คู้อันชะรือ คุมาอยู่ในป่าที่อันอาเกียนเต็มไฟด้วยเนื้อเปื้อกระนองทั้งหลาย
เขายังบ่มาบิเบียนเยะร้ายแก่เจ้าคู้อันชะรือ ตาเปโส อ่าหะ เจ้าอจตุตระสีจึงกล่าวคาถา กุลัญเจวะเม พรหม
อโถ พรหม อนามย์ อ //

โถ อูญเจนะ ยาเปมิ อโถ มุลผลา ตหุ อโถ ตุสาจะ มกสาหะ อับเปวะ สิริงส์ปภา วเน วาพมิคคา กิณ
ณเ หิงสา นวิชติ พรหม ตูรา ท่านพรหมณ์ สภาวะอันหาพยาธิบไต้ยังมีแก่เรา สภาวะหาทุกชะบไต้ยังมีแก่
เราแล เราค้อยเลี้ยงชีวิตตนอยู่เปนไฟด้วยหัวมันแลลูกไม้คืยังไต้บ่ยากทั้งหัวมันแลหัวชวากยังได้มากพอสันแล
สัตตทั้งหลายงูใหญ่ทั้งหลายแลเหลือกแลยุบมีสะหน้อยแลเรามาอยู่ป่าที่นี้คืเปนกาละอันนานไข้ซ่า อันว่า
เนื้อกล้ากระนองทั้งหลายคืว่าราชสีห์เสื่อโคร่งเสื่อเหลือกแลแรดข้างเขาคืบ่าร้างแก่เราแล พุณี วัสสา มัค
คานิ ตูรา ท่านพรหมณ์แต่เรามาอยู่ป่าที่นี้คื //

เมินมากเราคืหากบรู้งัยพยาธิโรคอันใดมาถูกต้อง คืว่าเจ็บตาแลปวดท้องคืบ่มาถูกต้องตนเราสักอัน
แล อากการอันมาแห่งท่านนี้คืเปนอันดีบ่มีทางเป่าเสียจากประโหดสักอันแล เชิญท่านพรหมณ์เข้าไฟในศาลา
โรงน้ำชำระยังบาทุคคทั้งคู้แล้วมานั่งอยู่ในโรงเราค้อยจากันแล้วเอื้อะ ดิณฑุกานิ ตูราท่านพรหมณ์ หมากคับ
ทองสุกผาด หมากหาดสุกอยาง หมากขางมีบไไร่ หมากม่วงส้มพอม่วงกาสอหวานรสเล้า ทั้งหมากหม้ากินแลงมี
ย้อมหายใจคือะห้อยเปนตั้งอ้อยเจือจางด้วยน้ำตาลน้ำผึ้งแล เชิญท่านพรหมณ์มานั่งอิงเด็กเส็งเล็กเอากินแต่
เอื้อะ อัทมิปี ปานียิสต์ ตูราท่านพรหมณ์ น้ำกินอันนี้ใสคืใสเอียนคืเอียนจะจิวอันเราหากไฟตักตัวมาแต่
แม่น้ำอันไหลออก //

มาแต่สะหลอกห้วยเขาพูนเป็นรูออกมาแต่ฝาก่อนใหญ่ผิวว่าท่านไผ่มีใครกินคึ่จุงดูคินแต่ปากบอก
ครอกไม้หกไม้ซางที่นี้เทือะ เมื่อนั้นซุชกพราหมณ์ผู้บ่งามปุมหลามซึ่บ่างมันกล่าวอวดอ้างหื้อท่านยินดีว่า ข้าแต่
เจ้าระสีเทีย เครื่องบูชาแขกอันเจ้าคูกากแทกเททานแก่ข้าผู้ผานผู้เถ่า ข้าคึ่ยอมมือใส่เกล้าไหว้เจืองเจ้ารับเอายัง
เครื่องบูชาแขกอันเจ้าคูกากแจกอ่วยป่นแก่ข้าซุอันแล้วแล ด้วยแท้ข้าผู้เถ่าเข้ามานี้คำปรารณาแห่งข้าคึ่เพื่อ
ใคร่หันหน้าเจ้าพระยาเวสสันตระตนเปนลูกท้าวปริมมสัณูเขยยะอันชาวเมืองซับหื้อเจียนจากหื้อท่านท้าว
พรากเสียเมืองผา ผิว่าท่านนี้ไนยังจักรู้ที่อยู่แห่งเจ้าพระยาเวสสันตระตั้ง //

อัน ขอเจ้าคูกุงจักบอกแก่ข้าเถ่าอันขมเท่าเข้ามาหานี้แต่เทือะ เมื่อนั้น เจ้าจตุตระสัจจากคำดีบอกหื้อ
แก่ซุชกพราหมณ์ผู้เถ่าอันใคร่รู้เข้ามาหาคึ่จิงกล่าวเปนคาถาว่า นภวิ เอหิ ปุญญตถิ พราหมเ ดุราพินพราหมณ์
ท่านไผ่ไถใคร่หันหน้าเจ้าพระยาเวสสันตระประโยชนะอันจักเปนบุญเปนคุณนั้นบ่หลังจักมีชะแล ตั้งเรจักรำ
เพิงดูไนว่าจักใคร่ได้ยังราชมีหื้อระสีอันมีคองวัตรปฏิบัติอันดีเพิงมีชะแล ผิบ่มีเป็นตั้งอันจกมาเอาเจ้าซาลีไฟไว้
เปนทาสจกมาขอเอานางกัณหไฟไว้เปนข้าใช้พำเรือนพราหมณ์ชะตาย ดุราพินพราหมณ์เจ้าพระยาเวสสัน
ตระตนนั้น ท่านคึ่หาเปนเชื้อท้าวหนอบุญเรื่องท่านซับหนีเสียเมืองเจียจจากเพราะวิบาก //

ท่านหากเพิงมี ท่านคึ่มาเปนชืออยู่ยังป่า ลูกไม้หากแสวงหาเพราะซาตาท่านลงตกต่ำคึ่พำเปนคนโซ
สัพพะโภคาบมีสังสัสิ่งซ่างมล้ำมิ่งงัวควาย ซ้ายิงชายใหญ่หน้อยแหวนใส่กับส้อยฮำรง วัตถุทรงเครื่องบัวโรค
เปนคนโสกคนผาน สุดแต่เข้าเปลือกเข้าสานท่านคึ่หยาบได้ นุ่งผ้าเปลือกไม้เปนคนทุกขยากไร้บ่มีสังแล ท่าน
พราหมณ์เทีย เมื่อนั้น ซุชกพราหมณ์กล่าวว่า อภุธรูปาหิ โภโต ข้าแต่เจ้าระสีคำใดดีมีเจ้าจุงบอกกล่าวแก่ข้าผู้
เถ่า ข้าคึ่บโสกเส้าหมองใจคึ่บมีอันใดสมิเสียคึ่บเคียดหื้อแก่เจ้าสัอันแล บัดนี้พระระสีเจ้าว่า ข้าผู้เถ่าจกมาขอ
เอาท้าวทั้ง ๓ แม่ลูกคึ่ปลุกคำเจ้าคูกากอันสัอันแลนา ด้วยมี //

แท้ กรียอันได้หันหน้าเอริยะเจ้าทั้งหลายปุนปานตั้งเจ้าพระยาเวสสันตระนั้นตั้งอัน สารุ คึ่เปนอันดีนิก
แล กรียอันได้อยู่ได้กินกับด้วยนิกปราชญ์เจ้าทั้งหลายนั้นคึ่ยอมหื้อเปนสุขทุกขเมื่อดีหลีแล ส่วนว่าเจ้าพระยา
เวสสันตระตนนั้นอันชาวเมืองทั้งหลายว่าร้ายบตีหากซับหนีมาอยู่ป่าไม่ดงตัน ข้าคึ่บ่อนได้หันในกาละเมื่อก่อน
สัคเทือแล ขังมิขังคึ่เพื่อปรารณาไผ่ใคร่หันหน้าเจ้าพระยาเวสสันตระตนนั้นแล ขอเจ้าคูกุงกล่าวซึ่หื้อที่หื้ออยู่ยังที่
อยู่แห่งเจ้าพระยาเวสสันตระตนนั้นแก่ข้าหื้อได้หันหน้าท่านตั้งใจ จงขออย่าหื้อข้าหลงในดงดานเหตุมคคาผาน
หลายทาง ขออย่าหื้อพรวงจूर้ายหื้อข้าได้ไพง่ายปลันเถิงแต่เทือะ โส ตัสสะ วจนั สุตวา ส่วนว่าเจ้า //

ระสีได้ยินคำพราหมณ์กล่าวแก่ตนตั้งอันเจ้าคึ่คระนิงใจว่าคำอันนั้นมีเป็นตั้งอันเพิงจิงจิงเจ้าคึ่เพิงยังคำ
พราหมณ์เถือแท้ เจ้าจิงกล่าวแท้คำพราหมณ์เปนคำงามแล้วมเถ่าปุเพื่อใคร่หื้อพราหมณ์ยังอยู่กับตนว่าหนทาง
จักไผ่คึ่ยังไกลชะล้าวันนี้จักดาคำจวนตาว่า ดุราท่านพราหมณ์เทีย ท่านจุงยังอยู่ที่นี่กับเราก่อนเทือะเราหากจัก
บอกยังด่านดาวคราวทางไพนันให้ดวงถึ่หื้อรู้ที่อยู่เจ้าพระยาเวสสันตระตนนั้นแก่ท่านชะแล ว่าอันแล้วเจ้าคึ่หื้อ

ปู่ชุกพรหมณ์เฝ้าแก่อันลูกไกลมาแว้อตักเฝ้าแก่นักหัวสั้นงันงัน เฝ้าใจฝันใครได้เมียบนุมน มันด้านกุ่มกุ่มเยาะ
เงินพัน คี้อ้อมันสั้นหัวมันลูกไม้อันหามาได้มากมายๆ ผลามีต่างๆ คี้อ //

ตามช่างพรหมณ์จักกินแต่เหือะ เมื่อนั้นพรหมณ์เฝ้าบุมใสมันลูกไกลมาอิตอยากมันมาหากได้สั้นกิน
หัวมันแลลูกไม้กินอ้อมีใสมีแรงนอนชะแคงเด็กเถิงอยู่เอ็งแข็งป้อมีหมอนอิง ในรัตติคืนนั้นเถิงรุ่งแจ้ง พระสุริยะพุ่ง
ขึ้นเรื่องรายเถิงขวยแดดแก่ เจ้าจึงกล่าวหนทางอันนั้นหื้อแนเพื่อบหื้อพรหมณ์เฝ้าแก่หลงหลาว เจ้าจึงเอยียด
หัตถะกล้ำข่าขี้ว่ามึงจูงมานี้คู้จักบอกที่หนทางเทียว มึงจูงไฟผู้เดียวมีเพื่อนเดินดินเถื่อนไพรหนาเอยียดว่ามึง
จักไปหลงหลาวหิวหอด เหตุว่าทางนั้นสอดหลวงหลายเอยียดว่ามึงจักไปตายเสียในป่า เหตุว่าบมีคนเฝ้าล่าเดิน
เทียวเปดงเทียวทีกห้วยที่หลังช่วยฝ่าซา หื้อมึงไปตามมัดคาเส้นข่าไข้วๆ มึงคี้จักได้ไฟเถิงบ้อย่างชะแล ที่นั้น
เจ้า //

อจตุตระสี จักพรรณนายนังดงศิริป่าไม้แก่ท่านไร่ชีพรหมณ์ตั้งอัน จึงกล่าวลิมปณณาสนะคาถาว่า เอ
สะ เสโล มหาพราหมณ์ ปัพพโต คันธมาทเน พราหมณ์ ดุรา ท่านพรหมณ์ ส่วนจาพระยาเวสสันตระท่านคีสระ
เตจอันเปนเจ้าทรงยศเกล้าบวชเปนระสีมีมือถือขอริเพราะเกี่ยวลูกไม้ ขอดเกล้าไว้เปนชฎา เอาหนังสือมาตาง
สาด เอาเปียไม้มาเจือรองนอน ท่านคีมายอกระกอร์ใส่เกล้าทุกคั้งเข้าหัวเปียวไฟ ท่านคีใส่ใจว่าเปนดั่งผ้า พระ
ปัจเจกพุทธเจ้าอยู่กับด้วยลูกเต้าแลเมียดน อยู่ในไพรสนทมนวสที่ด้าวเขตแดนดินดอยอันนั้นคีมมาแล้วด้วยหิน
ทั้งแห่งมีรสอบตระหลบไฟชูแห่งนาๆ ในทิสสะทั้งเกล้าห้อมรสเกล้าทั่วไพบนพู่ฝิ่งบินสะสนอะโอดมีนามโครธชื่อ
ว่าเขาคันธมาธนะ //

นั้นแล เอเต นิลา ปทิสสนิต ดุราท่านพรหมณ์ ไม้ทั้งหลายฝู่นั้นมีใบอันเขียว มีกิ่งเรียวยาวอ่อนนุ่ม
ไกวแกว่งไผมาทรงดอกแลลูกหลายประการต่างๆ เปนต้นหว่างจดจำมีลำอันช้อกลมเกลี้ยงเสมอกันเสียงแล
เสียงเล่ามีรุ่มงามณฑลสะอาดเหมือนเกิดแต่นทวาสอุทญาณสูงประหมาณเพียงจอมฝ้าเมฆ กล้าเขียวงามเปน
ดั่งดอยอันชื่อว่า เองซัน นั้นแล รุกขานี อันว่าไม้ทั้งหลายฝู่นั้นนาหากมีหลายชะแสก คี้อว่าไม้ตะแบกหากใบ
บาง ไม้ทูกวางยอดช้อ ไม้หมากต้องแลไม้ขามยาวแลขามบ้อมหน่วยอ้อมล้อมกลมงาม ท่านพรหมณ์บ่ถามคี
หากจะรู้หมากลิมชู้ช่างกินเมา ไม้หมากเยาใบหม่นมันสุกหล่นย้อมมีหลาย ไม้ชะโคยระออยเติมป่า ไม้ //

ไม้รางคำล่ำกลาง ไม้ยางหลวงสูงพันเพื่อนมีกลิ่นเถื่อนสาขาละ รู้ว่าไกวแกว่งนุ่มลมพัดทอมไผมาหัน
ปรากฏแก่ตาเอียนะนุ่มเหมือนชายหนุ่มหน้าก้มดูคินเกล้าพร้อมกันที่นิ่งที่เดียวนั้นแล อุปปริหม์ ปรียาเยสูง
ดุราท่านพรหมณ์ ส่วนว่านกทั้งหลายฝู่นั้นนาๆเขามีวิณะต่าง คี้อว่านกเอี้ยงต่างแลเอี้ยงแค นกแลโอรตก
क्रमโตรกอยู่เปนขุมมีเปนคู้จับไม้้อยู่สาขากินผลาแลดวงดอกริมทุกขอกหิมพานต์ในดงดานมีทุกเทศร้องตาเพล
แห่งภาสานกอิทามันช่างร้องว่าไฟพาดบุนสะอาดแก่ใจเรา นกตระเหว่ามันช่างร้องเมื่อยามค่ำเด็กชะล้ายามเมื่อ
เรานอน พร้องคีบินมาหากอนสะสูตีปีกอยู่เนื่องนั้น พร้องขัน ลางพร้องนั้น //

ศรีร้องเสียงสั้นก้องนันท้าท้องตงไพร พร่องคืบปีนไผ่เป็นหมู่จับอยู่คู่สาขาเขาเล็กร้องตัวผู้ถ้องตัวเมียร้องเสียงเชื้อตัวเมียชั้นเสียงสว่างช่างจาเหล่านับระบำเหมือนเสียงพิณคำทิพเทพมีเสียงจดังพรมเสียงอภิรมย์กลมเกลี้ยงม่วนเพราะปุระระเมาหากคืบปรากฏไต้ยีนแก่หุระมากแล พราหมณ์เหี้ย ส่วนกิ่งไม้แลไปไม้ทั้งหลายฝูงนั้นนาๆ อันลมหากเพิกพัดไผ่มาตามวิไสยคี่ไกวแกว่งค้อมอ้อวะอ่อนน้อมไผ่มาเปดั่งรุควกรูเรียกปุระทะเลี้ยกแกใจเราเหมือนดั่งเรียกเอาคนฝูงเขามาใหม่นั้นเล่าคนฝูงอันอยู่แก่คืบมีใจอันจักใครหนี้ย่อมห้อมห้อมใจยินดีทุกเมื่อแล ยถา เวสสันดรโรราชา อันว่า พระยา //

เวสสันดรเจ้าตนนั้น ท่านคี่ตั้งใจเจตหมั้นทรงเพสอันเประสืออยู่ในศิริปากกว้างอดอยู่สร้างโพธิสมภารที่ใดในสัณฐานที่นั้นท่านพราหมณ์จุงสะเพราะหน้าสู่แห่งหันหนเหนือพุนเทือะ พราหมณ์เหี้ย กาเจริมาละ ราชะปะเทศะ ดุดา ท่านพราหมณ์ ส่วนว่าประเทสท้องโขงเขตทอนแดนดินในสายสินที่นั้นคี่เปอันระเมาอาใจมากแลดาสสะเต็มไฟด้วยลูกไม้ทั้งหลาย อันหลงตกลงอยายอยาดเหมือนดั่งเอาผ้าขาวลวดปักดินพู่ผึ้งบินตอมคีนเก่าหอมรสเราปุระระเมาทุกขระแสทั้งแต่ๆ ตราบข้างริมคักคาหนทางอันนั้นนาคืบยีนร้อนด้วยแดด ประกอบไฟด้วยหย้าแพรดทั้งหลาย อันจตเจืออยายกันไฟชุกกล้าเหมือนดั่งเอาน้ำไฟระดะผุ้ยผงรุถึ //

ทั้งหลายคือว่าฝูงคืบมีมุกมุ่นอันใดคี่มาหมดใสระสรวาดบ้องจักฟังฟังขึ้นมา เหตุว่าอันนั้นนาเปอันเอยนแลชุมหย้าอันนั้นคืบปรากฏหันยังหนุ่มงามดี คืบสูงบต่ามอกก่าเพ็งก่าพอเหมือนดั่งแวงคอนกุงค่านั้นแลบ่ขาวบ่ดำลื้อแสดยามเมื่อแสงแดดต้องปรากฏทั่วท้องฉิมฉิมดั่งคำซ้อน พร่องขาวพร่องอ่อนพร่องแดงคำซ้อนเปบอนคี่มาปรากฏหันงามดีเปดั่งสำลื้อนพานยีนไต้ร้อยคาบตราบได้พันที่นั้นแล ลวงสูงยาวรีประหมาดว่าได้ ๙ นิ้วมือขวางคี่เตียรดาซแผ่เต็มไฟในปากที่นั้นแล อมมา ชมพู กปิฐฐาจะ ดูราท่านพราหมณ์ส่วนว่าป่าไม้ทั้งหลายฝูงนั้นอันทรงดอกแลลูกมากหากดกหนาทุกสาขาทุกกิ่งเหมือนลูกไม้เมืองอินทะเรา //

จักเอากินคืบยีนว่าจักยกเหตุว่าลูกไม้อันนั้นหากเปส้อยย้อยอ่อนกึ่งลงตามใจผู้ประสงคจักอยากคั้นไฟที่นั้นคี่หากจักได้กินซะแล พราหมณ์เหี้ย ส่วนว่าไม้ทั้งหลายฝูงนั้นนาหากมีหลายลำบ่สูงบ่ต่ำมอกก่าเพ็งก่าพอเราบ่ถ้ำเอาชอนเกาะจ่องบ่ได้ไม้แหม้นหนองเอากินเราอยู่ยงดินเหนาะหนองมือจ่องบิตเอาเก็บใส่เพาผ้าต้อยปูนใคร่ห้อยลูกอ่อนน้อยก่าดู หากชุมพูสุกก่าหมากช่าหมากเกวนก่าสุกด่าหมากม่วงค่าหวานชื่นช้อยขระหนุนส้อยย้อยรำวงมันสุกแก่ยวงหนามาก เด็กอ่อนน้อยหากแควนหุ่มย้อมพากันมาตอมเอาแแกน คั้นได้แล่นเอาหนี หากกวิตมีลูกอันใหญ่ตามมักไฟแห่งใจเราแม้นว่าเราจักเอากินคืบห่อนเสียง ทั้งหากเกียงแลหากไฟลำไยแลหาก //

ทับทิมไต้แล หากก้อหากกล้ายห้อยอมกินหวานทั้งหากตานหากลานหากพ้าวชุมแก่ห้าวหล่นตกดิน ทั้งหากพินแลหากกล้ายเทศกล้ายวิเสสลูกดกหนาคี่บ่ถ้ำได้หาซะไซ้หากมีไว้ตามคักคา ลูกไม้ทั้งหลายฝูงนั้นนาหากมีทุกเมื่อยอมเปนเชื้อเจือพันพวง หากก้อต่อหลวงคือว่าหากก้อเกลี้ยงว่ามีค่าทั้งง่าถึงดินตามใจเราจักกินแล พราหมณ์เหี้ย ตัสสะ วิทุเร โบกขรณียังมีสระสระโบกขรณียันนิ่งงามสวะสว่างเหตุมีดอกไม้

ต่างๆ จดจำเหมือนวิสสุกัมม์ลงมาแต่มี ๔ แจ่งเสมอกัน ผุ่งคนเราเล็งหันคี่ปุนตีใคร่ผ่อดอกไม้ทั้งหลายผุ่งนั้น
หนอคี่จ้อเปนจี่ พร่องคี่บานตามปลีแผ่ผ่ง บ่อจจักขาดหลงเสียสักระดู พร่องกาบพู่อยู่เหนือน้ำ บางพร่องคี่ข้า
บานแถม พร่อง //

คี่เปนหน่วยแก่ดอกไม้แผ่เต็มชลดอกนิลบลเขียวอะทุม ดอกฟ้านหมุ่ขาวผ่อน ดอกจังกาบแดงแสด
ดอกผักตบชานแวดตามแควม ดอกผักฮิ้นซ้อนผักบั้งกึ่งเหนียวหากหลงหลายแล่นผะผายผะผาด ปลาออกฟัด
ฟาดบัวตี่ฟอง ดอกบัวทองบานเรื่อเรื่อหอมรสเราเจือดูเมิน ดอกบัวเงินงามขาวสว่าง พู่เผิ่งช่างบินตอมมันคี่
ยังบ่ขาดมีรสสวะชวาดไฟไกลน้ำใสอันนั้นคี่มาใสผ่องแผ้วเปนต์ังวันณะแห่งแก้วสว่างใสสีเหมือนดังอินทะ
โปกขรณีนั่นแล้ว เอว จตุรัสส โปกขรณีย มีวันณะ เทตวา เจ้าจตุตระสีจักพริณณายังจตุรัสส โปกขรณีนันมี
๔ แจ่ง ตามพิมแพงแห่งธัมมดา ปุกกา สิตวา ไชกล่าวแล้วยังดบขรณีก้าวอันมี ๔ แจ่ง //

เสมอกันท่านคี่ยังหื้อพราหมณ์ยังอยู่ใจๆ เหมือนกล่าวไว้แต่พายหลังมานั้นแล้วแล ที่นี้เจ้าจตุตระสี
จักพริณณายังสระอันนึ่งแถมเล่ายังไปแล้วชื่อว่า มุจจรินท์แก้วสรวาดเจ้าคียกณะหัตถะชั้นวุตวาทกล่าว
แสงสวาดโขงเพื่อกลัวพราหมณ์เข้าปุ้ไฟหลงรู้ที่เจ้ากล่าวให้ถึตั้งตนคี่จิงจักปงสายสุภิวาทกล่าวแสงสวาด
เปนคาถาว่า โข มาระ ตตตะ ปทุมมา เสตโส คันธิ เยหิจะ กลัมมะ เกหิ สัจจะเน มุจจรินทนาม โสสโร ตั้งนี้ว่า
ดูราท่านพราหมณ์ยังมีสระอันนึ่งงามปู้ยังกลางป่าไม้ที่คงร้อนมีตระพังวังใสดีเล็กแลบอันมีอยู่ฝั่งแหบเพียงงาม
ผุ่งรุกขางามวังแวดล้อมยายอียดอ้อมฝั่งมุจจรินท์คี่บ่ย็นว่าจกร้อนด้วยแดดเหตุว่ามีผุ่งหมู่ไม้ //

แวดง่าบลเปนมณฑลจ้อจ้อดรดชุกกล้าแวดฟิ่งน้ำมุจจรินท์ใสรีคี่ปุนยินตีใคร่กินแลใคร่อาบ ถ้านพอชะ
ลาบมนาในคี่มีหัวใจอันไหวเต็นคี่พ้ออย่างเส้นเรามา น้ำอันนั้นคี่มาใสล้ำเลิศบ่มีปุมปวกฝ้าเกิดฟองเปนต์ัง
เราตรองไว้ได้พันคาบคี่ตราบชุกกล้าแวดฟิ่งน้ำมุจจรินท์สระฝั่งน้ำอันนั้นนาคีบ่ชวกเอื่อมคี่โปดเชื่อมชวกฟังกี่ยัง
งามเสมอดั่งเก่าบ่มีมุกม่นแท่งแลงรุสคี่มาหมดใสดีสะอาดเหมือนดั่งคนเรากวาดทั้งวันใคร่ได้หันคี่ปุนตีใคร่อยู่
ใคร่หื้อปุ้ไฟหันแท่งแล พราหมณ์เหีย กลัมมะ เกจะ พราหเม ดูรา ท่านพราหมณ์ ส่วนว่าสระอันนึ่งงามขึ้นช้อย
เชียงคานจักสงสู่มจันแถมเล่าน้ำอันนั้นเพียงหัวเขาคือเราอีย่นยอมเปนมินเปนม้วนคัดคั้น //

แวนนาคีเจือยอมผืนเผื่อไฟด้วยเครือผักบั้ง ๒ จำพวก คือว่าผักบั้งปลิงแลบั้งช่าง ปุนอวดอ้างยอดดง
หนาใสแวงปลาแลแกงส้มบ่สุกหล่มกินคี่หากทั้งลำแล พราหมณ์เหีย ปุปลา ปัญจปทุมานี ดูรา ท่านพราหมณ์
ส่วนว่ามุจจรินท์สระอันนั้นนาคีมาปรากฏจ้อเจือเผื่อกันไฟด้วยดอกไม้ทั้งหลายต่างๆ หากมีหลายอย่างหลายอัน
มีหลายพริณหลายหลากผุ่งดอกไม้หากแกมกันมีหลายอันหลายชาติชั้น บางพร่องนั้นคี่จุมจี่ พร่องคี่คี่บานตี
แผ่ผ่ง พร่องคี่หล่นหลงหลายหลาว พร่องคี่ม้วยหิ้วห่อน พร่องคี่เปนหน่วยอ่อนดิบเขียว บางพร่องขวัน
เหนียวคี่เรื้อนขึ้นแก่ พร่องคี่แผ่ผ่งหามัว บางพร่องสุกกินหน่วยหนวอะห้อย พร่องคี่ยว้อยกินคี่ลำ ดอกบัวคำ
บานเรื่อเหือะ ย่อมมีทุกเมื่อถม //

ถอง ดอกบัวทองผิว่องแผ้ว บัวดอกแก้วบานสว่างวันฉะจืดเจือกันงามเรื่องราย บัวเกล้ากาบยอม
บานเมิน ดอกบัวเงินบานสวะสว่าง แมงพู่เผ็งช่างเอาไกรสร ดอกจังกอบานงามชะงู ดอกก้านอยู่แซมชั้น ดอก
นิลบลผิวซุม ดอกหนุ่มแก่แกมกัน ผักขิงหล่นสนสอดผักปอดน้ำแลผักอินยอมเปนของดีกินกับข้าว ผักตบเต่า
หากถูดอง ผักหละหนองแลผักคาบ มี ๒ ตราบน้ำสระศรี ผักกาบปลีแลจีจ้อบาน ดอกปอหากพันพวงในสระ
หลวงมีใบไร่ ผุงดอกไม้ต่างๆ นาๆ มีคันธรสเล่าหอมทั่วเท่าดูสะอาดมีรสชาติกลิ่นหอมไกล คือบตรหลบแผ้วไฟ
ในป่าที่นั่นแล พราหมณ์เหีย ภมาลา อันว่าแม่เผ็งแลแมงพู่คีมาบินอยู่สะสู่สะส่วนมาในทิสสะหนทั้ง ๓ บินมาเวด
เวียนวนมาสะส่วนสะ //

สู่ มาเปนหมู่เปนซุมยอมพากันตอมดวงดอกไม้ทุกสระหลอกสอนลอนชมดวงไกรสรดอยไม้ พร่องคีใช้
กินแต่อย่าง พร่องคีกินแต่หน่วย ตัวผู้ช่วยตัวเมีย กินในเสียละเปลือกไว้ พร่องคีใช้เอาแต่ไกรสร ลางพร่องคี
นอนอยู่เผ่า พร่องคีเหียวท่องเต้าหลายหน พร่องคีบิน่าพสะส่วนสะสว่า แม่เผ็งบินลงห่มแทนทั้งต่อแดนแลบีเบื้อ
แม่แกกเอือะเหินอะช่างซูดแสวงสับกินทั้งเผ็งดินแลเผ็งต้นแลเผ็งแลรังทั้งแมงวันแลแมงเบื้อมันเหมือนห่อถุงเสื้อ
ยัยซ้อยชายปีกมันลายตัวมันก่าน พร่องคีดำเหมือนม่านอย่านปานกา พร่องคีขาดีหีกตัวมันหม่นแหล่ พร่องตัว
เหลืองแอ้วแต่บินแห้วอยู่เวียนวนเหียผัดหนผัดขวางเข้าออกเพราะว่ามันเสียตายดวงดวลดบ่ช่างจักพิก
พอกคินหนีซ้าพิกคินมาชม //

จืดดวงดอกไม้ลวดละลงไว้เสียเปาเท่าบ่มีตัวแม่เผ่าวังแทนทั้งต่อแดนแลแม่เผ็งซ้าค้บกระเท็งคืดเถิงเทิง
รังเขาคีรักแต่บุพะดวงดอก คันค้ำแล้วจักพิกพอกเมื่อรัง ผุงคนเรายังใครได้บ่ถ้าหาไม่ได้แลไฟลบถ้ามีอาคม
มนต์กั้งกาเราค้อยฝ่าไม้หมั้นสิเอาค้เต็มใจเราซู้บ่ใช้เราหากอู้จุพราหมณ์ตาย แม่ว่าเราจักเอากินคั้งยแล
พราหมณ์เหีย ดูราท่านพราหมณ์ ต้มอันว่าป่าที่นั่นดาสะเต็มไฟด้วยหมูไม้ทั้งหลายอันอวยอวยกันอยู่ซุ
กล้าแทบฝั่งน้ำมัจฉรินท์ คือว่าไม้หมากพินคำมีมาก ไม้ก้อมเกาะหากมีหลาย ไม้ผักจิกอวยเปนถ้อยไม้มูกน้อย
หากถมถองไม้สำรองแลบงแปงไม้ลมแล้งยอมผักกม ไม้ยมหินแลยมเทศแก่นวิเสสกลิ่นดูหอมไม้กระยอมแล
ไม้คามีเปนป่ามีดงเอียน //

ดูซุมเหินยอมมีมาก ตั้งตนหากจจดจำดูดอกคำแลดูแอแต่แฮแลแดงเกสงอเถิงระดูเดือนเจ็ดนั้นหนอ
พร่องคีมีใจเปนจีเบ่งบานดีดอกส้อยยะยาบย้อยพุงพวงคิมทีที่ใกล้สระหลวงที่นั่นแล พราหมณ์เหีย รุกษาจะ
บุผาณี ดูราท่านพราหมณ์อันว่าไม้ทั้งหลายผุงนั้นหากมีหลายชาติชั้นต่างๆ นาๆ คีทรงดอกแลผลากามรวมมาก
ใช้กาละหากตีบานค้มาพร้อมกันชะงูเปนหมู่เปนซุมพู่เผ็งตอมเคล้าคินปูนสนุกซึ้งใจเรามากนักแล มีทั้งดอกแะ
แลดอกเพาค้มาบานตามเถ้าตามเถดมีทั้งสลิดเทศแลจำปา เกสสนามะลิลาแลดอกซ้อหน่อบานดอกปอซุสาขา
ดอกอินทหาวแลเกียงเกสแลเกียงภายีต่างอันต่างหอมไฟแลอันแลอ้อย กาลพริกช่างบานงามดอกชามหลาย //

กึ่งดอกยักกว่าดอกทั้งหลาย สุรภิธานหลายก้านกินพร่องคีนึงเปนจี พร่องคีค้บ้านดีสว่างผุงสาวกลาง
ซางซิงกันแม่เผ็งหวนอยู่อดเอาทั้งเค็ดค้ำแลดอกแซ้ว สาวบ่าวแถ้วช่างหุมหาทั้งจำปาชะบังงาแลดอกซ้อหน่อม

รสเร้ากลิ่นเก๋ากวนปูนางนวลแลเนียมช่างน้ำวเขาช่างล้ำเก็บมาลอมกันบัวสาวหันช่างเก็บมาล้อมเขาช่าง
ย้อมใส่หลายสีเราปูนใครได้ดวงดอกไม้หมูเขาแสง พร่องขาวพร่องเขียวพร่องเหลืองแท้พร่องค้เหลืองอ่อน
พร่องสีแก่ซ้อนมัวมอรทังสีฝุ่นแลสีสุกปูนสนุกด้วยดอกไม้มากแท้ใส่แก่นดูพรราว ดอกเข็มขามีเปบนอน ดอก
เข็มอ่อนย่อนเฝือแฝง ดอกเข็มแดงย้อมบานกอใหญ่มางามแท้ใช้สามานย์ ตยเหยียดยหานแลสะฐาน //

บ้านก้านค้อมฝูงดอกไม้ย้อมต่างกัน มีวันฉะย้อมบานจีบ้อมปูนใครได้ค้อมแล้วตัดทรงกาลวง
บานชะพู่ใครหื้อปูไฟหันแท้แล พรหมณเฑีย เราได้ค้อมแล้วตัดทรงตกลิตเององอ้วเอือ เขาหันเราอะ
เครือแกนดูงาม สาวหันพรหมณตัดทรงดอกไม้เขาปองรักใคร่เชียวชม เขาค้จักเปียถานานมทั้งคู้ไว้หื้อปูหุบถือ
ชะแล พรหมณเฑีย บุปผาจะ วัฒนานิ อันว่าดอกไม้ทงหลายฝู่งนั้น หากมีวันฉะขึ้นช้อยมีใกนักหนาเรา
จักพริณณาค้ยังบ่เท่าเทิกเหมือนดอกไม้เกิดแต่เมืองอินทาคูสนิทขึ้นช้อยชาติคั้นธรสชาวดเห็นทานตัดทรงนาน
ชะร่ำพ่ำว่าได้เดือนปลายดอกไม้ทงหลายฝู่งนั้นค้ยังบ่เหี่ยวแห้ง แม่นว่านานใดแลค้ยังหอมอยู่แลปูพรหมณ
เฑีย อ ถัดละ อุทกนตสมิง ตูราท่านพรหมณ ส่วนอันว่าสัณฐานที่นั้น //

ในแห่งหนหากบัวมวรของอันควรกินมีบไร่เหมือนปลุกไวยังไรสุจรีค้ เปนพระบวงงามตั้งถ้อยยะยาบ
ย้อยฝั้นเฝือแฝงมีทงหมากแดงลายแลซัง หมากนอยก้านบังเขาวงหมากนอยงู ทงถั่วพูและถั่วคว้าง หมากอัน
ชางนานได้กิน หมากถั่วดินย้อมมีเปนเทือก หมากถั่วเน่าเลือกคนหุม ฝู่งคนชুমมีมาก หมากถั่วแปบหากเปนของ
กินเด็ก หมากถั่วเลกมันมาแต่ได้เขาใส่ชื่อไว้ว่าหมากถั่วลิ้มฝักมันจิมไฝฝั้นพินเพื่อ หมากถั่วสายเสื่อฝักมันยาว
สอกปลายฝู หมากถั่วงูฝักมันยาวสอกก้อย บานกอกสร้อยพัพพันพวงฝักมันหลวงไทยเท่ากล้วยค้าวเครือมันท้าว
สอดสนสานบ่ประหมานอ่านบได้ มีบไร่บ่ปลุกเสินปองว่าเราจักเอาเงินค้จักได้สีห้าแถบนับทงค่าหมากแปบ
ลอมกันค้หากจักได้มากกว่าห้าร้อย ชื่อซ้างหน้อยค้จักได้สักตัว แม่นจักชื่อ //

จัวค้จักได้หกเจ็ดคู้ ใครหื้อปูไฟหันแท้แล พรหมณเฑีย ตินิกถนทกา รัมมาตานิ ตูราพรหมณ เราจัก
กล่าวทงให้มันค้ๆ อันว่าหมากพิงมี ๓ ประการ จำพวกนึ่งใหญ่เท่าไหดาลอันงามท่านหากบ้นไว้แล้ว หมากน้ำ
แก้วพร่องว่าหมากไฟทองลงกินดูหวานจะจ้อยเหมือนน้ำอ้อยคนกับกันคนเราหันยู่ทงเลือก หมากพิกฝือก
หน่วยมันชางฝือช พร่องว่าหมากพิกพอนหน่วยเท่าหม้อเหล้า มีเทิกเท่าหากยู่ทงกิน จำพวกนึ่งเลือนอยู่เหนือ
ดินหน่วยมันหม่นใหญ่อ่อนลุนเท่าลำตาลสมันหวานกินอะหรือยล่ำสะหน้อยทีเดียว จำพวกนึ่งหน่วยมันเขียวใหญ่
เท่าแมพาดคั้นผู้สะหลาดไฟเอามาขายคนทงหลายค้จกรรมกันมาซื้อเรากฎาค้าหื้อขายเปนอัฐปองว่าจักจัดค้จักนับ
บ่แพ้มีเที่ยงแท้บ่สังกา แม่นจักชื่ออ้อชามล้ามาไว้ชื่อค้จักได้ //

ถ้วนถ้ทงเครื่องทงยานค้มีสัณฐานป่าไม้ที่ใกล้ฝู่งจจรินทสระที่นั้นแล พรหมณเฑีย ปุณทลี สุกถนโก
ถนทกา สุนสวัตถะ พรหมเม ตูราท่านพรหมณ ประการนึ่งสัพพะของกินมีชู่เยื่อง มีต้นว่าเครื่องต้มแลหุงแกง
เหมือนดังคนเราแปงปลุกไวยมีบไร่พร้อมชูนอัน เราค้บ่เคียดได้หันแล รู้เหมือนดังฟูแลอ้อจุพรหมณ เหมือนเรา
แปงค่างามโลมเล้าจุหื้อเจ้าปูใจดีแลนา มีทงคูกคากข้างเข้าหั้นมีพร้อมเสี้ยงหากฤไพทงชะใครแลค้อมค้อ

ย่อมเปนของกินใส่แกงแลงาย หอมบัวอวยายชะพรั่งพร้อมทั้งหอมป้อมแลหอมเทียมทั้งชะเลียมแลเนียมไคร้
เปนบ่อนไว้หากงามดี มีทั้งผักชีแลผักกาดผักเพ็กอาจจืดเจือ ผักเพ็กเหนือกลายเปนผักชี้หูด ทั้งผักกูดแล
ผักหนาม ทั้งผักหนิงแลผักปิงแลผักหากผักพูนหากมีหลาย ผักพูลึงอวยาย //

เปนหมู่ผักกูดอยู่เฟื้อยแฝงเครื่องหุงแกงมีหิ้นพร้อมพำพริกต้นต่ำแลต้นสูงพริกเครื่องมืออยู่ปลายไม้ทัก
พริกใต้แลพริกเหนือทั้งหมากเชื้อแลหมากแคว้งบมีเพียงบังจักมาราวี พร่องคี่เปนจีพร่องบานดอกส้อย พร่องคี่
เปนหน่วยพิวะพวง พร่องคี่หน่วยหลวงหนุ่มแก่ตามแต่เชื้อสายแนวมีเปนแฉวนเปนหมู่งามชะพรั่งดูว่า ทั้งหมาก
เชื้อขาวแลหมากเชื้อแผล้ทั้งหมากเชื้อแจ้แลหมากเชื้อห้าแก่แลหมากเชื้อป่าแพะแลหมากเชื้อห้าโก้หน่วยบ่
ใหญ่ย่อมกินลำ หมากเชื้อหนามดำแล หมากเชื้อคางกบหากอบตระหลบไฟในป่า มีทั้งเชื้อห้าโก้หน่วยมันยาว ๓
ผู้กำเวียนดูใหญ่สองอ้อมคืบมือเปนหลิบบเปนชั้นอวยายยาดขันเจือจืด ปองว่าเราจักเอาหมากขวยแลกรดจักกุกค่า
หื้อตามสมควรคี่หื้อกันว่าจักได้มาลอมไว้หากหลวงหลาย แม่นจักซื้อควยคี่จักได้สองสามคู่ คันปูไฟเถิงที่นั่นคี่
หาก //

จักหั้นชะแล พราหม์เหีย พราหม์เหม ดูราท่านพราหมณ์ ประการหนึ่งอันว่าผักเข้าแลผักแคบทั้งหมากแบบ
แลหมากห้อยนอยชา หมากนอยหีหมาแล หมากนอยซ้องยอดมันซ้องสอดสนกัน เครื่องันหวันรัดราวเรียวทั้ง
หมากบวบแลหมากน้ำ มันคี่ขำมี ๔ ประการ จำพวกนี้ใหญ่พริณประหมานเท่าอ่างแซ่เข้า จำพวกนี้ใหญ่เท่า
ไหเหล่าขาวแขก จำพวกนี้เขาใส่แสรกแลผกษาเขวเรียคว่าคันธะ ตักกะขาวไฮ่ลูกบ่บ้อยใหญ่พอประหมาน จำ
พวกนี้ใหญ่เท่าวงช้างอยู่ชะอ้างหากยาวลิได้ ๕ ปลีแบกเอาหีบแป้ลูกตกแท้หน่วยขาวผ่อน จำพวกนี้น้ำ
ซอนลูกบ่ใหญ่อวยายแฝงไฟแพบฝังน้ำมูจลินท์จักเอากินคี่ดูงาม แม่นจักเอาจ่ายชายหื้อคนฝูงเปนดีเขาคี่พากัน
มาซื้อตามท่านหื้อสมควร //

กลางที่หวังเอารถกลางที่กล่าวหื้อเปนอัฐิ กลางคนจักเอาเปนเบี้ย แม่นคนต่ำเตี้ยชาตาลง เงินบ่มีกับถงซัก
กำ เปนคนต่ำยอบกว่าท่านทั้งหลายไฟเอามาขายคี่จักได้เปนคนยังคนคาม คี่จักได้เปนเจ้าช่าง ๓ ช่าง ๔ ช่าง ๕
คี่จักได้ไถ่ข่าน้อยใหญ่ยิงขายคี่จักได้หลวงหลายพอหมู่ คันปูไฟเถิงที่นั่นคี่หากจักหั้นชะแล พราหมณ์เหีย อับโป
ตา สุริยวัถลีจ๊ะ พราหม์เหม ดูราท่านพราหมณ์ อันว่าป่านั้นคี่มาปรากฏจืดเจือฟักเฟือกันไฟด้วยเครือเขาทั้ง
หลายอันอวยายกันอยู่ชุกล้ำ มีทั้งเครือเขาน้ำแลเครือเขาอ่อนบานดอกซ้องแฝงไฟเครือน้อยใหญ่หากสับสุน
เครือเขาปูนแลเครือเขามวกมีสองจำพวกโลกหากหื้อแพง พร่องอย่างแดงหลายมาก พร่องอย่างขาวหากเปน
อยาในดงหนอวยายแฝงไฟ เครือปอไก่หากมีหลาย เครือ //

ปอบิดมีเต็มป่า เครือปอเทียนล่าเต็มดวงใจประสงคี่จักใครได้ เครือปอเต่าให้อยู่ดงเอยน เครือเขาเอน
มีเปนหมู่ เครือตายเปนอยู่แกมกัน เครื่องันหวันขึ้นปลายไม้ เครือลวบไขว้ไผมายอดคกหนาแฝงไฟมีครุ่มใหญ่
นักแก่ เครือเจ้าแซมดินสอด เครือพันแถยอดเสียนบนสนกันไฟเดียรดาษ มีทั้งเครือเขาภาคปูนสะอาดซ้องมัน
พระเกียนนราฝูงคนเพียรอดจิ่งได้ พ้อยเขาไซ้ตามนาบุญ คันได้ย้อมมีคุณเปนอันมาก การประโยชน์หากมี

หลาย เครื่องนางกายมีเปนมุ่ เครื่องชะค่านอยู่ดงดำใส่แกงบอนลำไข่ช้ำแม่นบ่ถ้าใส่ฮ้าค้หากทังหนัวงแลนา
พราหมณ์เหยย พราหมเ ดูราท่านพราหมณ์ ประการนึ่ง อันว่าหว่านทังหลายคือว่าหว่านนางกายแลนางล้อมมัน
ย้อมมีหัวอ้อมจดเจือ หว่านหมากเชือแลหว่านฟ้าวหัวใหญ่ล้าวกอลวง หว่านเบาะพวงใบศรี หว่านบิตจีลีลวา
//

เพ็ดคนแปง หว่านไก่อแดงมีเปนถ้อย หว่านไก่อน้อยหากมีหลาย หว่านมหานิลอยายกันอยู่ หว่านห้อมมี
ชะพลูเปนมุ่ หว่านนางรักคนย้อมหมุ่เรามาก หว่านปินหากย้อมควรวลวง หว่านไฟคนประสงค้ใส่ตุ่ม หว่านน้ำ
ชุมเยอนเรื้อน หว่านไก่อเถื่อนมีเต็มป่า หว่านอยายอ้อมที่กลางปากเสือกัน หว่านพระจันงามเชียงซิด หว่านพระ
อาทิตย์เรื้อนแดง หว่านสับผิตท่านพันแทงปลูก หว่านแม่ลูกย้อมมี ๒ หัว หว่านผักบัวงามไข่ช้ำ หว่านพรม
๓ หน้าไว้กั้งกำหื้อหายตัว หว่าน ๒ จำพวกนี้บ่กลัวสังสักลิ่งดีล้ายิ่งกว่าหว่านทังหลาย คั้นบงชวยหื้อได้ในโลกนี้
ใช้บ่กลัวได้มีในสัณฐานที่นั่น คั้นท่านยังรู้ซึ้งงูไฟเอามาแต่เทือะ พราหมณ์เหยย พราหมเ ดูราท่านพราหมณ์
ต่วน อันว่าป่าที่นั่นจักกล่าวซันกฎหมาย รุกขานิ อันว่าไม้ทังหลาย พิซซ์ คิมพิซซ์อันมากตั้งต้นหากนาๆ เราจัก
เอามาเปนอนายาค้หายพยาธิ //

อันเกิดแต่ธาตุ ๔ ประการ แผ่ไฟหลายสัณฐานต่างๆ ปางเกิดมาแต่เตโชธาตุแลวาโยแลอาโปแลปลถวิ
เกิดแต่ดีเสลดเปนเหตุด้วยเลือดแลลมทังหื้อกลายเป็นโรคเปนมะโหกลแล มุทชิตทะขาดเปนรูดรากสาดแล
สันนิบาตแกมขาง มะเร็งครูดตาฟางแลสาบเปนเหี่ยวแห้งบมีแรงค่างข่าซ้องอสิบเปนชะแลม่วงข้างปวด ๒ สั้ว
ข้างแลหลังแอวซ้าแผวเข้าไฟในท้องเจ็บร้อนในทรวง เปนริสสะดวงแลงวันเจ็บปวดลวดผอมเหลืองคนทังเมือง
เรียกว่าเปนนางพยาธิหากมล้านถันต่างๆ นานา เราจักจาพริณณาคีเปนอันยาวโยงหนทางอันนั้นโสดคียังไกล
ท่านจักไฟค้เอียว่าจักนานรูด เหตุหนทางอันนั้นสอดไพรหน่าฝูงรุกขามีมวรมากท่านค้หากจักหันเต็มดงต้น
มีบ่ไร่ ท่านจูงเอาไว้ใช้ตามสวัสสติ ฝ //

ว่าวิธีอย่าท่านนิทานหากบ่ยากหากมีอยู่ที่นั่นซุอันอัน คือว่าไม้หมากทัน ๒ จำพวก สานดีรวกค้บ่ถ้าได้
หามันย้อมใบใหญ่บ่ย้อย สานผักหละใบย้อยใบบาง สานป่าพะกลางที่มีเปนมุ่กลางที่ตีบตัน สานเงินนั้นย้อมใบ
พัน สานคู้บ่ย้อมใบหอบ สานดิบประกอบด้วยอันขม ซ้ายมมีเปนมุ่ ตั้งต้นอยู่หลวงหลาย ซ้ายมตอยายเปน
ถ้อย ซ้ายมิงเปนหน่วยส้อยเสียมมันแข็ง ซ้ายรวกแผงอยู่คู้มใหญ่ ซ้ายลิวไซสามานส่งสถานใบเหมือนส้ม ซ้ายหลอดลม
อุกหนาใบมันซ้าเปนคายสะหนอย ซ้ายเกลือใบย้อยใบดำ ซ้ายลานลำกัมตันตำมีที่ใกล้ฝูงจจรินท์ทังพริกตำแลคำ
แสนซีกชะลิกอ้อยซ้าง แสนฟ้าง้างแลเสนพะวัง ทังหมากค้งแลหมากเข้า มีเทิกเท่าหากถมถอง ย้อมมีริมหนอง
แลยังเหล่าดับเต่าทัง ๒ กาะชะลองแลซี้เหล็กกลมแล้ง ไม้ป่า //

แปงแลบัวรา ไม้อ้อยกาแลพระยายอ ไม้ปอปิดแลปอไก่ ไม้ปอใหญ่แลปอขาว ทำพระยาวแลปอแรก
ทังไม้แอกแลเบงจาย นิ้วเมื่อพระนารายแล ขึ้นไวดอกทังกอกเผือกแลหมากลิ้มดำ หมากคำหัวดำแลกอกฟาน
ซ้อม ทังหมากขามป้อมแลคนทา ทังไพรกาแลไม้มอกทังกอกหลิมแลหัดหนทังฝูงแพนแลจวงแบกแลไม้ฝาง

ทั้งช้อยนางแลนางเอยนทั้งเขาเอนแลเขามวกทั้งเขารวบแลคอมค้อแลจักโคร สรีกันไชยแลไม้ข้างทั้งนนางแล
ไม้แพรงย้อมมีเปนแห่งเปนชุม มีลุ่มครุ่มไครมีบไร่ไร่มาคอดีหลี เขาจักเอาหนึคี่บ่เสี้ยงทั้งผากเหมี้ยงแลฝักหละจัก
จอกลอมไว้เปนอยาคี่จักได้หลายพาก ผากขี้เหล็กแลจันท์ทั้ง ๒ ป่าเรียวยมอมแลคองเข้าเขียวขางต้นเดียวแล
มะลิซ้อนกิ่งจืดเจือ รากหมากเขือแลหมากแคว้ง ทั้งรางแคงแลหมากพักขม หมากถมไฟเต็มป่า //

เขื่อนมันล่าเต็มดินทั้งป่าตีนแลนิลคอง ทั้งรวกบงไม้เฮือกต่ำบ่เตี้ยมันสูงนักแก่ทั้งสาแลแลสาต้นมีมากล้น
เหลือตาทั้งสมุทรรหนาใบใหญ่ สุธฤใช้พอดี หนาดคำมีดูมาก เต็งเครือคำหากเหลือองาม เครือเขาเต็มจะจี้มีบไร่
หากหัวดงหนา พิดพิวแดงหาบ่ยาก พิดพิวขาวหากถมไฟ พิดพิวดำไหนคี่มีมาก ไม้รักฟ้าหากเปนดง ไม้คั้นถง
มีเปนเหล่า ตับเต่า เน่าโน แลหมากไฟทั้งคู่ ทั้งหมากปู่และพลูข้าง ปูนอวดอ้างดูมีบ่เขียมทั้งดึกเดียมแลดั่งติด
ไม้หนักผิดหากมีหลาย ขี้พุกอยายอยู่เปนบ่อนบ่ทอนค้วยดงดอยทั้งหนามส้อยแลหนามไผ่ไทยมีบ่อนไว้หากเป
นกอทั้งทุ่งสอแลทุ่งรังแลทุ่งเทสแก่บ่วิเสสแท้บ่นเหม็งมาปรากฏว่าแดงข้างเผือกบ่นยามย็อกหนึ่งหัวพอง //

คี่พอสยองเส้นขนลุกเส้นบ่ไร่รักเหล่านชื้อแท้แก่บ่นหนักหนาจักพริณณาคี่ยังบ่แพ้ยังมากแท้ชู่หมู่ข้าง
คี่ว่าขางขาวแลขางแดงคนย้อมแสดงหามาก ขางคองหากเครืออ่อน ขางป่าแพะอยู่ช้อนป่าสะ ขางแคงแคะ
เต็มพู ขางหัวหมูมันย้อมดูมีมาก ขางน้ำเข้าหากหน่วยเปนคาย ขางกลางเหล็กอยายต้นอยู่คัดคั้น ขางขี้แค้นเขา
กล่าวหื้อแค้นทั้งแท้แก่บ่นดูบาง ขางเล่าหางมันอยู่ป่าใหญ่มีแฝงไฟที่ดงเขียว ขางต้นเดียวมีคู้ ออยองแท้หมูมี
หลายจืดเจืออยายอยู่เปนถ้อย ดูบ่น้อยหากมีถม ขางนางขมมีเปนบ่อน ปางเมื่อก่อนนางขมตางจุนทั้งหลายรู้
จิ่งว่านางขม จำพวกนึ่งคี่มาสมคำท่านว่าไว้ นางไฟป่ากับผัวไฟใครหัวลูกไม้ นางอดบ่ได้จิ่งถามผัวแล้วใครหัว
ย้วยแยมหันลูกไม้นั้นกลายเพสเหมือนคี่จิง ใจไม่จิง //

ออกปากเหตุหันลูกไม้นั้นร้ายหนักหนา คนทั้งหลายจิงจាក់นใส่ชื้อหื้อแถมจิ่งว่าขางนางแยมสืบสายมาคี่
จักโจทนาดูดวงถึคี่เปบ่นที่เนาบ่งอันยาวโยชน์หนทางอันนักไกลแท้โสดนักหนาสัพพะละเครื่องอามีหันพร้า
พร้อมอยายแหวดล้อมฝั่งบ่จจรินที่สระที่นั่นแล พราหมณ์เหีย อเล ถัสสะ โบกขรณิ ยามะ สกัสธานี วิจรินติ
พราหมเ ดุรา ท่านพราหมณ์ สัตตเน สัพเพ สัตตา อันว่าสัตตทั้งหลายมวรมกล้าอันเกิดมีในน้ำมากกว่าสังขยา
เราคี่จักพริณณาคี่ยังไปขำมีเต่าน้ำแลปลาฝา ข้างน้ำยงวงวาชะเพียก ทั้งงูเงือกจักเข้แลมังกอรูปปลาช่อน
ย้อมมีมากทั้งนาคน้ำแลนาคี เขาหากยินดีสนุกม่วนเหล่น พร่องคี่วิตติดเต้นตีทาง พร่องคี่ครางเสียงครีนก้อง
พร่องคี่ให้ร้องตามเพส ภาสาสัตต่านานามีมากฝูงคนน้ำย้อมผมแดง ไกลน้ำวางเสียงแข็งขันล้วนปุนสนุกม่วน //

พอเขาบ่หมองเหงาหม่นสัตตสิ่งพร้อมมากนานาหลวงหลายเหล่นผะผายผะพรั้งกับเขียดคั้งอ้อแก้งอิ่ง
อ้อนอันอ้างโอดมีสืบโกฏีขระกูลบ่อาจจักปุนสัตตอยู่ในน้ำมีมากล้ามากหลวงหลาย เหล่นผะผานผะผากออกโพด
พราดบัวนตีพองเมื่อขมหนองใหญ่เลียไล่เหล่นตีกันเสียงเนืองน้นพrubพราบ บ้วนยุบยาบเต็มวังฝูงปลาคังขำมา
เลียไล่ ปลาคาวใสเสียงครุ่มดังตะตุ่มตามทุมทาดตั้งแต่หาดถัดถูดถัดแล พร่องคี่ไฟปุนแหนลื้ออยู่ พลัดพราภหมู่
หุ่ยหาย พร่องคี่ตายพร่องคี่คราง พร่องคี่เจ็บปวดข้างหัวหางข้ำกระออยมาเลียไล่พาดทุมทาดหางตีฝูงปลาผีชุม

เขี่ยกล้วยไล่ชักคาบขบกินพากันวินเดินสอดล่ำผกอยู่ถ้าฟาดตีเอา พร่องค้เมาพอกลั้งเกลือก ดั้นดุกเดือกลาวด
ตั้งตาย ปลาทั้งหลายยอม //

เปนเหยื่อค้เหตุเพื่อบมีกำลัง ผูกปลาคังเพื่อนปลาตัวเลียไล่ชะซ่าคาบขบกินปลาสิ่ววงชะหาผ่อ
ปลาก้างหล่อออกเกิดวกปลาปวกิดออก ปลาบอกเล่นเปนซุม ชะลากทุมอยู่ครุมเพื่อยแหน ปลาคังแลตาผ่อหัน
แล้วหล่อไพหาฝูงซุมปลามีมาก ปลาชะปากแลชะเพียนขาวแลชะเพียนทองทั้งปลาตองแลปลาหมากแปบปลา
หัวแลบปลาซิวปลาไพปลิวปลากปิกเดินวิดพลิกตามกันสะเด็จผงหาแต่มด ปลากดแควนทุมมากปลาอ้าวหาก
หลอนกินเดินวิดวิ่งออกเข้าสอกออก ๓ วา เหตุว่าตัวปลาฝูงซุมใหญ่บ่อสมไฟตั้งใจมักบได้กินน้กเท่าปลาทั้งหลาย
เหตุกลัวตายเพื่อซี้คร้าน ปลามะหาวบ่ช่างชะเอาวหากินเล็มไคร้หินกินตามหาดฮิมช่างเหมือนกัน ปลาמודหัวน
แต่ก่อนเง้อมแฝงไฟเอือที่รู //

ผา หันคนมาช่างหกแล่นลี้ลี้แกว่นหนักหนายอ่อนแลตาลักผีผ่อทั้งปลาอ้อแลปลาพวนช่างออกบ้วน
แกมแอ้วแสวงไฟดุกเดิกน้ำฟุ่มเฟิกเยี่ยเปนคันกระแวนมันแตงหน้ามันใหญ่ ปลาบิกไขมันดูหลาย ทั้งชะหวยแล
ชะไม้ ทั้งโมโหแลเทโพทั้งชะโดแลสังกวาดทั้งปลาจาดเพื่อนปลาฟุงปลาดีฝูงมันมีมากมะร่วงหากยอมตัวกลม
ปลาพรมงามชะแหล้มปลาหางแหม้ปลาแกงปลาคองแคงแลปลาแคดช่างเทียวแหวดตามเพื่อยไคร้ ปลาเพี้ยช่าง
ไซ้เล็มซอน ปลาหัวหมอนมีเปนหมู่อกสะพู่พร้อมเพียงกัน ปลาจวนผ่นหาแต่รูบอก ช่างชะสอดสังัด ปลาเป่า
กักกินทางหมู่ลื้ออยู่ย่องแลตาหันเพื่อมาผดผาดใส่ซันเลียไล่คาบกัดหาง ปลากระปางซ้าแควนร้ายช่างขวา
ซ้ายพอหะหวาก ปลาชะปากพ้อยยังแควนเกิดมันแข็ง //

ขบเข้าช่างปลาเพ้าหันเพื่อนไหนช่างเลียไล่หุหายปลาทั้งหลายทั้งปลาเพ้าตราบต่อเท่าถึงกาละบัดนี้
แล ท่านพราหมณ์เทีย พราหมณ์ ครุฑ ท่านพราหมณ์ปลาทั้งหลายอันมีในน้ำ เราจักซ้าพริณณาสำแดงจาแลม
เล้าซ้าลิมคำเก่าคั้นหลังท่านลุงฟังให้ตั้งถัจักบอกซ้าตามเพิงควรมีทั้งปลาพวนแลปลาซี้ตัวใหญ่แท้เท่าเหมือน
คุณครีมีมาก ดุกทองหากตั้งงามปลาหนามมีเปนหมู่อยู่แกมมะหราว ปลาตาบลาวยาวชะลั้งทั้งปลาหลดแล
ปลาเข็มทั้งปลาสิ่วแลปลาทุกินคี้ดูล่ำมีมากคี้หากมีในมัจจรินทร์สระที่นั่นแล พราหมณ์เทีย อ เกตตะ สิหะ
พญาจะ ครุฑ ท่านพราหมณ์ ส่วนว่าในดงรามปากกว้างเปนที่เสพสังผุงแกสัดตาผุงสัดต่านานามีมากหากตัว
กล้าหยาบกระนอนบมีตัวบองอยู่ยากจะทำให้อปรากฏทรงยสอันมาก ริทธิหากไคร้หันยอมกล้าเคื่องขราบวิดวิ่ง
หยาบแข็ง //

กบจบแกว่นลายขบคาบเตตืดเต้นผะผายจบเขินชายเข้าไว้โล่นม่อพริ้นประหมานบมีปานเปรียบเดิน
เกี่ยวเลียบทั่วดงหนาบ่ขงขามสังสักสิ่งทรงริทธิยิ่งแท้ดีหลี คือว่าราชสีห์แลเสือโคร่งร้องเสียงสนแกว่นปูนกลัว
พอหนึ่งหัวพองย้าวเยือกตั้งชะเพรื่อหากเอยนวยในดงดอยเทียวนะนุ่มร้อง อวๆ ว อยู่ในคุ่มสังเสียงเนื่อง
ผุงเสือเหลืองช่างแอ้วเอื้อแฝงไฟเพื่อยอยู่แกมกัน เสือป่าหวินโละเลื้อบ่อน้ำ เสือแผ้วช่างหลอนกิน ช่างแอ้ววิน
ชะสอดล่ำผกอยู่ถ้ากลางมคคาคันอันใดมาบ้าวเป็บคั้นขบคาบยัน คันมันคาบได้หยาบค้บ่ช่างฟ้าจ้างคางค้บ

ออก ช่างเซาะสอดกินคน เสือลายมนหมากบ้าเมื่อมันกล้ำรอดเดือน ๕ หมากเยียงหลงมันร้องเสียงส่งก้องร้อง
กระครื้นอื้อทือนันเต็มป่า ช่างแอ่วล่าเมื่อกลางคืน ไพยอินผกल्लीผอบิดนึ่ง //

หล่อไพวันตก บิดนึ่งข้าหกไพวันออก บิดนึ่งข้าชุกชอกหนเหนือ เซาะเหลือใจค้บมีลอบ บิดนึ่งเหลือว
คาบทั้งทางตัวปูนตีใครหัวมันช่างเหล่านหวิงเด็นหยุดทางหลอกเยยะสอกกอก รอกหูทางแลกลางคเคดึกทางปก
โห้งเหมือนแมงบ้งเที่ยวทางเสียงมันครางดังกระครื้นฝูงสัตว์ตื้นตกใจกลัวสัตว์กลางตัวพอล้มท้าวตั้นตะด่าวนอน
หงาย ตำแหน่งตายร้องโอยๆ ลวดห้ามโซกเสี่ยลาภาสัตว์นานาจะเดินล่ามีเต็มป่าทั่ววงเขี้ยวอ้อมสอดเที่ยวหา
กินเหยื่อมีชูเมื่อชูตัวสัตว์กลางพร่องกัดกินเกียงแพดทั้งแรดข้างสิงสงกระนิงดงแลลานเท่าย่อมพงกันหล้าย เขา
เหมือนควายหงุบหงองมีฝูงเพื่อนพ้องชุมเสนช่างทะเลวนหากินหย้า ใจแก่นกล้าบ่กลัวตาย กัดกินทิ้งจ่ายเซาะกิน
ยอตบุงุ่นเซาะกินหนามปักเสียบจะเดินเลียบตามดงรีมีทั้งหมี่เชื้อออกต่าง มันช่างแสวงหาตามันแชน //

ผ่อปลายไม้ช่างเซาะใช้กินเผ็งแล คว้างขึ้นปลายย่างล้ำชะลาดแคว่นสะหลาดคมีเกินขบไม้เหว้นหะ
เปนโขบอยโอบโอบแล้วจักกินแม่เผ็งตอขบค้บรอดจักแผดคิงบ่กระนิงเฟื่องฟ้าวเฟื่องเหมือนทรงเครื่องขนมัน
หนาตาบมีนหลักอยู่ชุมชุกอยู่หั้นยุกิน ๓ ตินมันผันต้นไม้ไวกว่นแท้ใปลักแล้วตกหกรอยกส่งสลัดเดินไซรัก
เหล่านแคว่นแท้ดีหลี มีทั้งธรรณิฝูงควายเถื่อนแอ่วละเลื้อนกัดกินแชนมีเขาแหลมแชนว่สอแชนว่สอแชนว่สอ
ชนกันหันคนช่างเลียไล่มันสอดไควทั่ววงหนามีทั้งสุนัขข่าชุมหมาป่าจะเดินล่าที่ดงลี้ฝูงหมาผีแลจิ้งจอกไวล่น
มอกแท้หนักหนา ฝูงชุมหมามีมากหมาในหากหลวงหล้าย หันกว้างทรายรุมกันไล่ทวยตามไต้ไล่หุ่ยหาย เนื้อตึง
ตายอิด //

หิวเล่นตัวไวกว่นขวกกินตาหมีหม่าชิงกันกินเนื้อแคว่นชาติเชื้อชุสะกัน ตามันหันหาเอาจนได้ขึ้นต้น
ไม้ปลายที่สุดหันมนุสส์จึงแล่นสัตว์ตัวแคว่นรู้กลัวตาย สัตว์ทั้งหลายมีปไรวอกค่างไก่อแลนางนี้ส่งเสียงตีร่าร้องใน
เถื่อนถ้องดงสิงตึงชุมสัตว์ชุกเรียกชูป่หอนรู้เพลเสียงคนเววนอยู่แก่ตัวแม่ร้องกุกๆ เหมือนมนุสส์ล่าแสงยามรุ่ง
แจ้งตัวพู่ร้องว่า ชุกๆ เลียๆ ปุนตีเคียฝูงสัตว์ร่าร้องในเถื่อนถ้องดงหนา ตะวันคาคตกต่ำจักใกล้ค่ำลัดดอยเสียง
วอยๆ เล้า ล้วนปุนสนุกม่วนใจเรามากนักแล พราหมณ์เหยีย สัพเพ สัตตา สัตตเน พราหมเ ดุราท่านพราหมณ์
ส่วนว่าสัตว์ทั้งหลายมวรหมูเสพสร้างในปากกว้างหิมพานต์ทั้งกว้างฟานแลละมั่งตำแนคังเต็มดงทั้งอ้งแลหสิ่ง
เหมือนหูกเถื่อนเต็มส่วยชนเนื่อง //

มีทั้งเยื้องหุมป่าใหญ่อยู่แฝงใฝ่ที่ตงคอย สุกอรค้อยชุมหมู่เถื่อนแอ่วละเลื้อนแสวงหาเที่ยวไพมาอยู่ละไล้
กินหมากไม้อยู่หลุ่ยๆ ขบเสียงนันทุบตาบกรูบกราบเต็มพุดดอยเสียงหมู่มุ่แล หมู หมู เขาเมาลู่ชิงกันนักอีก
อ้ากๆ กวนกันเสียงนึ่งนึ่งเต็มแผ่นดิน พร่องค่านเล่นหกหนีบุป่าขวีไพละเล้านันทั่วเท่าแผ่นดินแดนฝูงเหยีย
แลนแลลื่นมันسابกลิ่นมันย้อมทวยหาตามันผันหาปวกเมาฝูงหมู่มุ่เต้ารู้กินเหตุเถิงระดูเดือนเจ็ดไฟไหม้ป่ามัน
ย้อมลาที่ดงเอยนฝูงเห่นย้อมมีมาก เหนอ้มหากหุมพรน เหนหน้ามนเหนอ้อลอกมันระนอกกินกบเขียด เหนซี่

เคียดเหนดอกเล่าใจมันเมาสมเสียดมันช่างเคียดหื้อตัวเพื่อนใคร่หัวหางพวยคุย เหนหน้ามูยเห็นหอนมันช่าง
หลอนกินไก่ เหนเชื้อโหยเห็นเสื่อปามันหากินแคว่นสะหลาด เหนอาดเหน //

คุกท่านดูถูกกลิ่นมันเหม็น เหนซิบเบนสูงคิดบุงท่านทั้งหลายยอมไผตายถูกแฉ้ว ผุ่งบ่างบัวบิณสะ
แห้วเจ็บบกลางลำ โอลวาดำกินหมากกอก รุ่งควาวอกกินปลี ผุ่งชีวแลลิ่งลือรอกลูกไม้พอกกินในจอนแจไฟเหนื่อ
เลนไหนล่าป่าเพียพวยตางเคียดดอยไฟเหนื่อกิ่งป้าวเด่นหกผะแผ่มี่ทั้งคะแตแลคะต่ายแล่นเดินมายหากันเงาพระ
จันทีใสส่องยามเมื่อลิ่งลมย่อนทวยลงมาเชียวชวดลวดไฟพบผายทวยสมคี่มาสมคำท่านเรียกปุนเจลียกแก่ผุ่ง
สัตต์อันช่างกัดไม้ ไม้โหยอันแดงไฟงุนบงบอบขางต้นไม้ทรายเอ็นไซกินยอดจามริสอดห้วงแหน กินรินแคว่นสะ
หลาดแ่อนชะแค้นหน้าเหมือนคนเทียวสะสนสะवादผุ่งสัตต์ล่าเนืองนั้อยู่แถมกันม่วนมากหากินปไร้นป่าไม้
หิมมพานต์คี่มีในสัณฐานที่ไฟในฝั่งน้ำมัจจรินทร์ //

สระที่นั่นแลพราหมณ์เทีย เปรระกาจะ วิฆาสาธาจะ ดุรา ท่านพราหมณ์ สุกอนณา ซาตานี ส่วนอันว่า
นกทั้งหลายมีมากชาติหากต่างๆ นานา คือว่านกเอี้ยงคำมีตัวดำสอนปากข้าง นกเอี้ยงต่างแลเอี้ยงแก่ นกอินแล
แลแขกเต้าทั้งนกเป็ล้าแลนกกุมมีเป้นขุมเป้นหมู่เสียงพระพुरुเห็นบิน ลูกันกินหมากไม้ พร่องคี่ใช้กินหมากไฮ
พร่องคี่ใช้กินหมากฮาง พร่องคี่ขันเสียงสว่าง พร่องคี่ข้างร้องเสียงไชยะ พร่องเมียเรียกหาฟัว พร่องคี่หนวกิน
หมากไม้ พร่องฟัวให้หาเมีย พร่องว่าลูกคูไฟไหนเสียงคินค้านนโอดเอ้าหัวดงวัน พร่องคี่ขนพร่องนัันคี่ร้อง
พร่องคี่ตีปีกก้องเนืองนัันหัวดงชั้นพระพुरुพรายอยู่กุสาขา พร่องบินโผมาเข้าออก พร่องซ้าพอกคินมากิน
ผาลาแลดวงดอก พร่องใช้กินไกรสอน พร่องคี่พ้อนกินหน่วย ตัวผู้ช่วยตัวเมีย //

พร่องกินในเสียว พร่องละเจือเป็ลือกนออก พร่องคี่พรอกกินแต่อยาง พร่องคี่ข้างกินแต่แก่น พร่องคี่แ่อน
บินหนี พร่องคี่ตีปีกถ้า พร่องใจกล้าร้องเสียงแข็ง ผุ่งนกกกแกงมันยอมมีมาก มันร้องกกกากบ่ปุนฟิงบินดิงอยู่
พระพริตในป่ามีดงมัว นกสองตัวเป้นคูฟัวเมียอยู่กักันเมื่อกลางวันมันยอมลาค่ามาแล้ว พวกกันกว่าหากินพา
กันบินไฟพระพुरुร่าร้องอยู่ในฟู ตัวแม่นว่ากินฟูตัวผู้ร้องว่าซี้ทุๆ ร้องแล้วสอดหากินบินไฟสะสาวอยู่ในป่าดงดำ
นกยุงคำกางปีกพ้อนอยะอ้อยออ่อนแผ่หางตัวแม่วางเสียงลั่น ตัวผู้ร้องม่วนเสียงโยเสียงมันไหวอยู่โหลงๆ
ร้องคาวๆ โหรงคี่อยู่ในดงผุ่งนหงส์บินอากาศ นกเขียนอาดแลชะเหล็ร้อง ชะเหล็ๆ เสียงสว่าง นกหางค่างแล
แซงคี่ นกกะลิ่งแผ่งเยี้ยวคอดบินสอดเซาะไพรหนา นกขอดซ้องเป็ล //

ป่องร้องอยู่ในดง ผุ่งนกกชอลงเป้นหมู่คัันคูร้องบินมาหลาย ผุ่งจุกจะลวยร้องร่าเมื่อพะลาดคำเรานอน
นกเขาวอนขันม่วน นกเคล้าลั่นเอาขวัน นกอีบุกขันหื้อคำร้องอ้างว่า ปุกๆ มันมาร่าทุกซ้อยู่ชะขึ้นซุนต ร้อง
เสียงวอนจับอยู่คอนร้องเรียกปุนเจลียกแท้ใจ มาร่าไรว่า คุๆ ตนร้อง โฉนๆ อยู่หมองเหงา นกทะแหว่ายิ่งต่ำ
ค้อยน้ำต่าย้อยยาวแท้นาอยู่ล้า เมื่อยามเมื่อค้ำเด็กี่ชะล้าว่าพ่อเทียแม่เทีย บ่เทียหายด้วยคำทุกซ้อเสกหากแสง
ลอดยามแล้งผุ่งสัตต์วอนหันอ่นป่าไม้ นกร้องร่าให้ซู้ตัวสัตต์ ยินสงสารมากแท้ นกมะแท้เลฆอนหวานมายิน

ผานหากินเหยื่อ บมีเมื่อจักได้กินเท่าเมาบินหาอยู่ชะใช้เซาะด้วงไม้อยู่ในกลางสับลงไต้ค้บ่ถูกวันนวันพุกเท่า
คองตาย นก //

ทั้งหลายหากินบ่ยาก นกจากปากแลยูงตง ทั้งกาหลงแลกาปากาบานล่าหากิน นกกะถั่วบินเปนหมู่ นก
คู่อยู่เปนชุม นกคะลุมแลนกเจ้าหุมอยู่เหล่าที่ลอมคา นกกะทาแลกาเผือกไซ้เราเรียกหากินเคียวอยู่ดินแลเพื่อย คู้
มนกขุมอยู่ครุมเพื่อยหนา หันคนมาหลอนหลอกพรูปพรอบออกบินไฟ นกจิ้งไรสอกกอกใคร่ลั่นมอกแท้หนัก
หนา หันเสื่อมาหลอนจวาดท่าวล้มเสียดิเพสเปนปีตามีตร้องครางอืดลิ่มคิง ใจกุ่มผิงป็นว่ามีทั้งกาบาแลคางวัน
กตห้อยชั้นแลกตปุด นกแซ่ชูดสับกาไถในหากินเหยื่อ เพื่อกำแล้วจึงเมื่อคองหาทางนอนชะชู้ รำร้องอยู่เชื่อแซ่
นกกากาขี่คร้านแสวงอยู่บานคองแลมันเท่าเคหาคำร้าย มันมักมาด้วยคำพราง ร้องอืดครางเสียงน้อยใหญ่เพด
ใคร่ขึ้นที่คิงเท่ากระนิงหาคำเพื่อน นกปากเสียงช่างหา //

สัตตอยู่ดินมันสวกเสียงแลเหยียงหู มันน้อยยังเด้าเดียวเทียบเสียงบั้งตมริมแคมฝามันหาหนุ่ม
เหลือบออกขาดเรียกว่า นกอุ้มบาตตัวพ้อย นกจับร้อยแลจิ้งจอกทั้งนกออกกลิ่นก้อง นกเข้าหมั้นแลคะโตก นก
โพระโตกยอมทางหวีดทั้งนกกิดแลจี้แซบมักเลือกแต่หากินที่ขึ้นมีหลายหลากทั้งกาจากแลกาไซกาน้ำ
ไฟเปนหมู่ลงสะพรูเซาะหากินปลา นกลางนาย่อมมีมากกาลาปากหุมสระศรี นกอินทรีแลไก่น้ำ นกเปิดซ้ำ
หากมีหลาย เปิดฮิ้วอวยก้นลงเปนหมู่เปิดหงส์คู่มือ ๒๐ เปิดแกบองกินกึ่งเหนียวบินสอดเสี้ยวผัดเวียน นก
ตีนเทียนแคงแลบ กาบบัวแหบกินปลาคอนหอยหากินกึ่งก้างกคูลาอย่างกินสูง นกทุงทุงแลยาลาน ช่างแอ้ว
อ้างบินเหิน นกคำเงินแลหาเหล่า นกหวักเผ่าอินปลา นก //

เต็นมาบินแวด นกแต่แหวดจุกินหงายพอเขาเหยียชอมซ่อมมันปากม่อหากสุดใจ หันแต่ไกลมาทักแคว่น
ร้องแล้วแอนบินผาย นกทั้งหลายเกิดแต่ท้องแม่ เมื่อยามแต่หัวที่ เกิดมา มี ๒ คาบ ๒ คาบ พันจากคัพพะงอก
ออกมาพ้นจากฝักไซ้จำเริญใหญ่ดีหลีเกิดมา มีหูตาหางปีกเปดตั้งช่างแต่มีขิตลายคำมีขนขาวเขียวดำแอ้แต่ หาก
ปูนแยงเมื่อแสงแดดต้งปรกฏทั่วท้องวันดั่งคำซ้อน พร่องปึงพร่องอ่อนพร่องขาวพร่องสัวสว่างมีวันฉะ
ต่างๆ นาๆ พร่องดำฟ้า พร่องดำหม่นพร่องสีสุนผิวมุก พร่องสีสุกแก่ พร่องสีแลลผิวอ่อนอั้น พร่องสีเข้าหมั้นผิว
มุย พร่องสีอ้อยอึ้งซ้อน พร่องสีอ่อนแดงแก่ พร่องขาวแท้พร่องค้แลลเหลือองลาย พร้อร่ต่างๆ มีใจอันสว่างไส
ขาว บมีคำสะหวาโชดเคียดบ่สมเสียดหิง //

สาค้บ่มาราวีสับต้องยังคีตรอยเมตรีมีใจยินดีทัตทรงมีคำโขงด้วยปิยะภาวะเมตตารัมมะพระเวสสันตระ
แล นกต่างเพสรู้รักแพงกันคีร้องขางขันเชิงกันไพมาพร้อมเสียงเสียงกลมเกลี้ยงแล เพราะปูนตีระเมาเอาใจเขาคี้
เอากันบินไฟหากินสะสู่เอากันเปนคู่ผิวเมีย บ่หือเสียวสาชาติเชื่อ อยู่ใฝ่เพื่อเอื้อกับกันในหิมมวันป่าไม้มีที่ใกล้
มูจจรินท์สระศรีโบกขรณีนั่นแล พราหมณ์เหยีย พราหมเ ดูราท่านพราหมณ์ ส่วนว่าหิมมพานต์ปากกว้างเพนที่
อ้างใจดเพนที่ประสงค้หมู่เนื้อชุมชาติเชื่อเบือกระนองฝูงสัตตของเคียวอยู่ป่าย่อมจระเดินล่าไพมาสัตตทั้งหลาย
นาๆ ต่างๆ มีใจสว่างยินดีมีใจเมตรีคิตไคว่ชุน้อยใหญ่ตัวสัตตบ่ขบกันคาบคั้นบ่หนีบเน้นหิงสาย่อมรักแพง //

กันไพมาทุกคำเช้า เมตตา รั้มเจ้าเวสสันดระ ทังเวนจอรแลพรานป่าเขาจะเดินไฟถึงเทิงคี่มีใจร่า
เพิงชรุณาหมู่เนื้ออันอยู่พันเพียวกั๊กันในหิมมวันปากกว้างบมีใจใครอ้างคำจัดคี่ยังรักสัตต์เหมือนพ่อแม่เพื่อบุญ
ทานท้าวแปรปรานี ย่อมมีใจยินดีเชิงป่าไม้ตั้งดานเพื่อบุญสมพารพระเวสสันดระตั้งใจจักบวชเปนพระสือออรี
เกาะเกี่ยวลูกไม้ขอเดเกล้าไว้เปนชฎาเอาหนังสือมาท่มห้อยลายฟักฟอยเพสเหมือนก่อน เอารากไม้มาตาง
หมอนหนุนกาย เอาเผื่อยไม้มาตางสาตรองนอน ท่านคี่มายอประกรใส่เกล้าทุกคำเช้าไหว้เปียวไฟ มาใส่ใจ
ว่าเปนตั้งพระปัจเจกเจ้าอยู่กั๊กับด้วยลูกเต้าแลเมียตนอยู่ที่สสะหนใดท่านคี่จุงไฟ //

ในที่นั้น สับเพราะสู่แห่งหั้นหนเนื้อแล้ว ท่านจุงไฟพลันท่านคี่จักไฟหันที่อยู่พระเวสสันดระเจ้าใน
สัณฐานที่นั้นบอย่าชะแลเด มหาพนไชยเลียกันน้อยน้อยมาจาลำดับลำด่าถ้อย มาจาด้วยหมู่ไม้หน้อย ไม้
น้อยออรรูเนือ มีทั้งไม้กอกกวิตเกวนกวาวเครือชกมอกก้ามมีทั้งไม้พุยไม้ท้าวพองพินพุ่มเดือลุงเลาโฮฮ่างหาด
หัดแหน มีทั้งไม้รูกฟ้าอยาดเฟืองแพน ชระตุมตั้งตอง สักเคราะห์คำคระยมย้อมไม้มีโครธลมเอียนลูกกล้วย
เปนหน่วยถ้วนหากถมถมมีทั้งเพกคร้อผ่อคูงาม พระดงรามตามแต่ไต้มีทั้งหมากไม้มากมวรมี มีทั้งภมาลาแมง
พู่เผิงบินเอารสแต่ป่าฟ้าดอกปุ่นาคหากวนเกล้าหอมมัวเมาชะลาบเอื้อพอมคู //

เชื้อมากนาก มีทั้งสลิดจำปาสะบันงาเอียงอัน มีทั้งสกณณาณกเข้าหมื่นอยู่จับไม้แมนกใส่อยู่จับคอน
ย่องเอี้ยบกั๊กันกั๊ก้อมเมื่อยามนอน หากเปนที่อยู่พระเวสสันดระเจ้าข้าง อันท่านอยู่ส้างภาวนา ที่นั้นเจ้าตาปัส
สะระสือคี่ยอมมือชวากล่าวชี้ไฟพายหน้าว่าท่านเกล้าจุงไฟ ร่าๆ ไม้คี่ค้ออย่าช่าจุงสับเพราะหน้าสู่พระปณณสาลา
เมื่อนั้นแลนา อิทธิ สุตวา พราหมณะ อินท อธิ สุตวา ปทกขิน อุกคคจิตโต ปกคามิ ยตถะ เวสสันดรโร ราชา อหุ
ภิกขุเว ตูรา ภิกขุทั้งหลาย ส่วนว่าพราหมณาปุเถ่า ผู้เปนเค็ดเค้าภาระทวา อันเกิดมาในเผ่าพันวงสาแห่ง
พราหมณ์ทั้งหลายได้ยินคาถาที่ท่านคี่มรูขึ้นกับเจ้าจตุตระสมีใจยินดีปราโมชยว้ายแย้ม //

โธฐเจียรจาปราโสโรไพมาถ้อยด้อยค้ออ่อนอ้อยด้วยค่าน้อยงามดี เจ้าจตุตระสีกกล่าวแล้วปลลาด
แคล้วโคลคลา คี่มีโสมนัสสะชมชื่นยกย่นยกอรถวายประกอไรจ่าๆ ขอท่านไ้จุงอยู่ที่ฆาเปนมธุรคาถารัมนนิยา
เพราะม่วนด้วยอันควรวุฒิจำเริญแล พระยาเวสสันดระตนผ่านแผ้วอยู่กะทำสมณรั้มมีใส่ใจบ่เฟืองด้วยเรื่อง
อันกะทำคองทักนบ่บองตั้งใจเจตอยู่ในท้องเทศป่าไม้เขตหิมพานตอยู่ในสัณฐานที่ใด ปักคามิ คี่หนีไฟสัณฐาน
ที่นั้นคี่มีจันนั้นแล มหาวันณา นิภูฐิตา กรียาอันกล่าวสังวันณาประดับประดาไฟด้วยคาถาว่าได้ ๘๐ ทัสสะ
คี่สมเร็จสะเด็จแล้วท่านก่อนแล //

รั้มมหาพนฉบับล่งขอขี้จู้ ปุหนานอภิไชยบ้านหัวฝายเขียนเมื่อภอส ๒๔๙๗ เดือน ๓ แรม ๑๑ คำ
พร้าได้วันสูกแล นายเทีย ขอหื้อเปนประจัยแก่ข้าจุงเทือะ นิพานะ ปัจจะโย โทหนตุเน //